

Załącznik do uchwały Nr 58/2694/25
Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
z dnia 9 czerwca 2025 r.

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania
Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

**RAPORT O STANIE REALIZACJI USTALEŃ STRATEGII
ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO
DO 2030 ROKU - STRATEGIA PRZYSPIESZENIA 2030+**

**Monitoring zmian stanu rozwoju województwa
za rok 2023**

(Raport wskaźnikowy)

Opracowanie zostało wykonane
w Kujawsko-Pomorskim Biurze Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

w Oddziale w Bydgoszczy (całość za wyjątkiem Części 2)

i w Oddziale w Toruniu (Część 2)

Bydgoszcz 2025

Spis treści

Spis treści	2
Wstęp.....	3
Część 1 Informacja o osiągniętych wartościach i tendencjach zmian w zakresie wskaźników wskazanych w <i>Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+</i>	4
Część 2 Informacja o skutkach realizacji postanowień <i>Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+</i> w zakresie oddziaływania na środowisko.....	24

Wstęp

Niniejszy raport jest czwartym z kolei dokumentem składającym się na system monitorowania stanu realizacji ustaleń *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*, obejmującym trzy lata realizacji ustaleń *Strategii*. Raporty te sporządzane są na podstawie *Planu realizacji ustaleń Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ (Plan realizacji)*, przyjętego Uchwałą nr 18/945/24 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 18 września 2024 r. Stanowią one pierwszy poziom monitorowania ustaleń *Strategii rozwoju województwa* – monitorowanie w zakresie wskaźników sytuacji społeczno-gospodarczej województwa. *Plan realizacji* określa dokładny zakres merytoryczny (określony w §46) i czasowy (§47 i §48) sporządzania corocznych raportów wskaźnikowych.

Sporządzony w 2022 r. pierwszy *Raport wskaźnikowy* (tzw. „zerowy”) prezentował wartości wskaźników za rok bezpośrednio poprzedzający realizację ustaleń *Strategii rozwoju województwa* - rok 2020, czyli w momencie przyjęcia *Strategii*, a tym samym określał stan „wyjściowy”, przed rozpoczęciem realizacji jej ustaleń (stąd nazwa raportu – „zerowy”). Kolejne raporty, zgodnie z zapisami *Planu realizacji*, poza przedstawieniem danych za dany rok monitorowania, zawierać mają również ocenę stopnia realizacji ustaleń *Strategii* na podstawie odnotowanych w kolejnych latach zmian w wartościach monitorowanych wskaźników (§46). W związku z tym w raporcie zamieszczono ocenę zmian sytuacji w województwie w formie komentarza do tabeli zawierającej wartości wskaźników monitorujących *Strategię*.

Część pierwsza raportu zawiera informację o wartościach wskaźników wskazanych w *Strategii* w rozdziale *System monitorowania realizacji ustaleń Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+* w tabeli „Lista markerów rozwojowych oraz wskaźników tła, wraz z określeniem wartości lub tendencji zmian, których osiągnięcie będzie świadczyć o prawidłowym tempie realizacji *Strategii*” wraz z komentarzem.

Część druga raportu zawiera informację o skutkach realizacji postanowień *Strategii* w zakresie oddziaływania na środowisko – w zakresie wskaźników określonych w *Podsumowaniu do Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*, wynikającym z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko zgodnie z §46 pkt 2 *Planu realizacji*.

Część 1 Informacja o osiągniętych wartościach i tendencjach zmian w zakresie wskaźników wskazanych w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Tab. 1 Lista markerów rozwojowych oraz wskaźników tła, wraz z określeniem wartości lub tendencji zmian, których osiągnięcie będzie świadczyć o prawidłowym tempie realizacji „Strategii Przyspieszenia 2030+” (wskaźniki będące markerami rozwojowymi wyróżniono kolorem szarym).

Wyjaśnienia dla kolumny „Rodzaj wskaźnika”: M – wskaźnik, na którego realizację Samorząd Województwa ma bezpośredni wpływ; P – wskaźniki dotyczące zagadnień, na które Samorząd Województwa może w istotny sposób wpływać np. poprzez działania adresowane do samorządów lokalnych; T – wskaźnik „tła”, na którego realizację Samorząd Województwa nie ma wpływu lub wpływ ten jest nieznaczny, pokazujący stan ważnej dla rozwoju województwa dziedziny – osiągnięcie podanej wartości w danym okresie wskazuje, że dana dziedzina rozwija się w tempie sprzyjającym osiągnięciu celów rozwojowych województwa

Zwraca się uwagę, że w poniższej tabeli wartości wskaźników podane w kolumnie *Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian* mogą różnić się od wartości przedstawianych w kolumnach dla poszczególnych lat. Dotyczy to wartości niektórych wskaźników dla lat 2018 i 2019, pochodzących z BDL GUS. Wynika to z faktu, że wartości znajdujące się w kolumnie *Wartość bazowa* (..) pochodzą bezpośrednio z dokumentu źródłowego *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*, natomiast wartości dla poszczególnych lat są uzupełniane i korygowane w kolejnych raportach według najbardziej aktualnego stanu dostępnego na dzień sporządzania dokumentu. Stąd wynikają pewne różnice w wartościach wskaźników znajdujących się w tabeli, które związane są z aktualizacją danych za wcześniejsze lata przez GUS.

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021	2022	2023
1	Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	GUS BDL	Rok 2018 – 79% Tendencja wzrostowa Od roku 2024 – co najmniej 85% Od roku 2026 – co najmniej 90%	P	79%	82%	78%	82%	86%	89%
2	Stosunek wyniku egzaminu ósmoklasisty z matematyki do średniej wartości krajowej	CKE, OKE w Gdańsku	Rok 2019 – 91% Tendencja wzrostowa Od roku 2024 – co najmniej 100% Od roku 2026 – co najmniej 103%	P	-	91%	93%	91%	93%	92%

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021	2022	2023
3	Stosunek wyniku egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego do średniej wartości krajowej	CKE, OKE w Gdańsku	Rok 2019 – 93% Tendencja wzrostowa Od roku 2024 – co najmniej 100% Od roku 2026 – co najmniej 103%	P	-	93%	93%	94%	94%	94%
4	Stosunek wyniku egzaminu maturalnego z matematyki do średniej wartości krajowej	CKE, OKE w Gdańsku	Rok 2019 – 98% Tendencja wzrostowa Od roku 2024 – co najmniej 100% Od roku 2026 – co najmniej 103%	P	-	98%	96%	95%	95%	100% - formuła 2015 97% - formuła 2023¹
5	Stosunek wyniku egzaminu maturalnego z języka angielskiego do średniej wartości krajowej	CKE, OKE w Gdańsku	Rok 2019 – 97% Tendencja wzrostowa Od roku 2024 – co najmniej 100% Od roku 2026 – co najmniej 103%	P	-	97%	97%	96%	97%	99% - formuła 2015 99% - formuła 2023¹
6	Stosunek liczby podmiotów gospodarki narodowej na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym do średniej wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 83,2% Rok 2019 – 83,1% Tendencja wzrostowa	T	83,2%	83,1%	84,4%	83,9%	83,3%	82,4%

¹ W związku z reformą systemu oświaty z 2017 r. od 2023 r. wszystkie egzaminy na maturze uczniowie będą zdawali w dwóch formułach - formuła 2015 spełnia wymogi egzaminacyjne dotyczące trzyletniego liceum oraz czteroletniego technikum, natomiast formuła 2023 jest dostosowana do zmiany w systemie edukacyjnym po likwidacji gimnazjów.

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021	2022	2023
7	Udział osób pracujących w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym ²	GUS BDL, Publikacje GUS: <i>Rocznik Statystyczny Województw</i> za lata: 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024	Rok 2018 – 59% Tendencja wzrostowa	T	59%	60%	62%	59%	65%	65%
8	Stosunek stopy bezrobocia wg BAEL w województwie do średniej wartości krajowej dla ludności w wieku 15-89 lat ³	GUS BDL	Utrzymywanie wskaźnika na poziomie nie wyższym niż 125% wartości krajowej	T	110%	118% ⁴	97% ⁴	132% ⁴	135% ⁴	136%
9	Stopa bezrobocia rejestrowanego	GUS BDL	Rok 2018 – 8,8% (152% wartości krajowej) Rok 2019 – 7,8% (150% wartości krajowej) Tendencja spadkowa	T	8,8% (152%)	7,9% (152%)	9,0% (143%)	8,1% (140%)	7,3% (140%)	7,1% (139%)
10	Udział liczby zarejestrowanych bezrobotnych mężczyzn w wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 6,67% Rok 2019 – 6,59% Tendencja spadkowa	P	6,67%	6,59%	6,31%	6,12%	6,18%	6,18%
11	Udział liczby zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 8,15% Rok 2019 – 8,05% Tendencja spadkowa	P	8,15%	8,05%	7,64%	7,59%	7,62%	7,54%

² Ze względu na brak ciągłości publikacji danych dotyczących liczby pracujących w BDL GUS, dane dla tego wskaźnika skorygowano zgodnie z danymi dotyczącymi liczby osób pracujących publikowanymi przez GUS w Rocznikach Statystycznych Województw z lat 2019-2024.

³ Wskaźnik wskazany do monitorowania w *Strategii rozwoju województwa* „Stosunek stopy bezrobocia wg BAEL w województwie do średniej wartości krajowej dla ludności w wieku 15 lat i więcej” był publikowany przez GUS do 2020 r. Zastąpiono go powyższym wskaźnikiem dotyczącym stopy bezrobocia dla ludności w wieku 15-89 lat.

⁴ Dane skorygowane przez GUS wg stanu aktualizacji na 03.10.2024r.

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021	2022	2023
12	Udział bezrobotnych zarejestrowanych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	GUS BDL	Rok 2018 – 2,5% Tendencja spadkowa	T	2,5%	2,1%	2,7%	2,7%	2,0%	1,9%
13	Udział bezrobotnych zarejestrowanych kobiet pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym	GUS BDL	Rok 2018 – 3,7% Tendencja spadkowa	T	3,7%	3,1%	3,8%	3,7%	2,8%	2,6%
14	Stosunek liczby kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka na 10 tys. mieszkańców do średniej wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 175% Tendencja spadkowa	T	175%	174%	173%	171 %	170%	171%
15	Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	GUS BDL	Rok 2018 – 7,2% Tendencja spadkowa	T	7,2%	6,6%	6,0%	5,6%	5,2%	4,9%
16	Odsetek dzieci w wieku 0-3 lata objętych różnymi formami opieki instytucjonalnej	GUS BDL	Rok 2018 – 10,9% Tendencja wzrostowa	T	10,9%	13,0%	15,3%	18,2%	21,8%	24,5%
17	Stosunek liczby miejsc w żłobkach, oddziałach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 do średniej wartości krajowej ⁵	GUS BDL	Rok 2018 – 80% Tendencja wzrostowa Od roku 2024 – co najmniej 85%	P	80%	83%	88%	92%	-	-

⁵ Wskaźnik wskazany do monitorowania dotyczący liczby miejsc w placówkach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 do 2021 r. obejmował miejsca w żłobkach, oddziałach i klubach dziecięcych, natomiast od 2022 r. sporządzany jest przez GUS na podstawie Rejestru Żłobków, który nie zawiera kategorii „oddziały żłobkowe”. W związku z tym wskaźnik zastąpiono wskaźnikiem znajdującym się w wierszu poniżej.

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021	2022	2023
			Od roku 2026 – co najmniej 90%							
17	Stosunek liczby miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 do średniej wartości krajowej	GUS BDL		P	-	-	-	-	97%	100%
18	Stosunek wielkości frekwencji w wyborach samorządowych do średniej wartości krajowej	Państwowa Komisja Wyborcza	Rok 2018 – 94,7% Tendencja wzrostowa	T	94,7%	-	-	-	-	-
19	Udział w sumie krajowej łącznej liczby punktów zdobytych we wszystkich dyscyplinach sportowych przez kluby sportowe z województwa kujawsko-pomorskiego (w kategoriach: młodzieżowcy, juniorzy, juniorzy młodszy, młodzicy)	Instytut Sportu Młodzieżowego w Warszawie; opracowanie „System Sportu Młodzieżowego”	Rok 2019 – 6,7% Tendencja wzrostowa	T	-	6,7%	7,1%	6,7%	6,6%	6,5%
20	Stosunek liczby studentów na 10 tys. mieszkańców do średniej wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 85,1% Tendencja wzrostowa	T	85,1%	83,3%	83,7%	83,6%	86,3%	85,6%
21	Odsetek studentów na kierunkach technicznych i przyrodniczych ⁶	GUS BDL	Rok 2018 – 16% Tendencja wzrostowa Od roku 2024 – co najmniej 20% Od roku 2028 – co najmniej 25%	T	19%	17%	16%	16%	15%	14%

⁶ GUS BDL – odsetek studiujących na kierunkach technicznych i przyrodniczych (bez cudzoziemców).

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021	2022	2023
22	Odsetek absolwentów kierunków inżynieryjno-technicznych w ogólnej liczbie absolwentów szkół wyższych ⁷	GUS BDL	Rok 2018 – 4,6% Tendencja wzrostowa	T	4,6%	4,4%	4,6%	3,8%	4,6%	4,2%
23	Udział nakładów wewnętrznych na działalność badawczo-rozwojową w wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 2,36% Tendencja wzrostowa	T	2,36%	2,38%	2,76%	3,08%	2,72%	2,31%
24	Stosunek udziału osób pracujących w B+R w pracujących ogółem do średniej wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 65% Tendencja wzrostowa Od roku 2024 – co najmniej 70% Od roku 2028 – co najmniej 75%	T	63%	66% ⁸	64% ⁸	101% ⁸	96% ⁸	98%
25	Stosunek udziału przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw do średniej wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 96% Tendencja wzrostowa Od roku 2024 – co najmniej 100%	T	96%	70%	83%	76%	93%	b.d.⁹
26	Udział nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach w nakładach krajowych	GUS BDL	Rok 2018 – 2,4% Odwroćenie tendencji spadkowej	T	2,4%	2,1%	3,1%	2,9%	2,2%	b.d.⁹
27	Stosunek wielkości kapitału zagranicznego na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym do średniej wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 28,6% Tendencja wzrostowa	T	28,6%	27,3%	27,1%	27,2%	28,8%	26,2%

⁷ GUS BDL – Studenci i absolwenci wg form własności uczelni, form studiów, płci, oraz podgrup kierunków studiów klasyfikacji ISCED-F 2013.

⁸ Dane skorygowane przez GUS wg stanu aktualizacji na 23.12.2024r.

⁹ Na dzień sporządzania Raportu w Banku Danych Lokalnych GUS brak jest wartości tego wskaźnika dla 2023 r.

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021	2022	2023
28	Dynamika zmiany liczby ludności w stosunku do roku poprzedniego	GUS BDL	Rok 2018 – 99,75% w stosunku do roku 2017 Spowolnienie spadku	T	99,75%	99,74%	98,03%	99,32%	99,46%	99,46%
29	Stosunek osób w wieku 20-40 lat wymeldowujących się z terenu województwa do osób meldujących się na terenie województwa	GUS BDL	Rok 2018 – 181% Tendencja spadkowa Od roku 2024 – poniżej 150% Od roku 2028 – poniżej 125%	T	181%	183%	186%	179%	172%	183%
30	Liczba gmin wiejskich i miejsko-wiejskich (na 127 gmin), w których w co najmniej 2 miejscowościach prowadzone są regularne ¹⁰ zajęcia z zakresu aktywizacji i włączenia społecznego seniorów, lub w których zajęcia prowadzone są w 1 miejscowości z zapewnieniem dowozu z co najmniej 1 innej miejscowości z terenu danej gminy	Analiza własna ¹¹	Rok 2016 – około 20 gmin ¹² Tendencja wzrostowa Od roku 2022 – co najmniej 50 Od roku 2026 – co najmniej 80	P	-	-	-	-	63	-
31	Liczba gmin wiejskich i miejsko-wiejskich (na 127 gmin), w których istnieje możliwość zapewnienia instytucjonalnej	Analiza własna ¹³	Wymagane badanie stanu początkowego Tendencja wzrostowa	P	-	-	-	-	61	-

¹⁰ Co najmniej raz na dwa tygodnie.

¹¹ Ze względu na złożony charakter badania analiza wykonywana raz na dwa lata, począwszy od roku 2022.

¹² Informacja pochodzi z opracowania własnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego „Ocena stanu przygotowania infrastruktury społecznej województwa kujawsko-pomorskiego dla potrzeb wszystkich pokoleń, ze szczególnym uwzględnieniem usług kierowanych do osób starszych”.

¹³ Ze względu na złożony charakter badania analiza wykonywana raz na dwa lata, począwszy od roku 2022.

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021	2022	2023
	opieki dziennej dla co najmniej 15 seniorów		Od roku 2022 – roczny przyrost o co najmniej 2 gminy							
32	Liczba Seniorów objętych programem teleopieki domowej (bransoletki życia)	UM WKP	Rok 2018 – 55 Rok 2019 – 210 Tendencja wzrostowa	M	55	210	179	2 089	3 016	3 207
33	Stosunek przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej wg PKD 2007 w województwie kujawsko-pomorskim do średniej krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 86% Tendencja wzrostowa Od roku 2027 – nie niższy niż 90%	T	86%	87%	88%	89%	89%	89%
34	Odsetek przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia poprzez sieci komputerowe [%]	GUS STRATEG/GUS BDL	Rok 2018 – 12,8% Tendencja wzrostowa	T	12,8%	16,0%	18,0%	16,9%	14,5%	15,6%
35	Odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w komputer osobisty z dostępem do Internetu [%] ¹⁴	GUS STRATEG	Rok 2017 – 74,3% Tendencja wzrostowa W roku 2025 – nie mniej niż 85%	T	-	-	-	-	-	-
35	Odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w urządzenie z dostępem do Internetu [%]	GUS BDL/STRATEG GUS	Tendencja wzrostowa	T	77,9%	83,9%	85,0%	87,5%	89,8%	86,4%

¹⁴ Wskaźnik wskazany do monitorowania w *Strategii rozwoju województwa* „Odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w komputer osobisty z dostępem do Internetu [%]” był publikowany przez GUS do 2017 r. Zastąpiono go wskaźnikiem dotyczącym gospodarstw domowych wyposażonych w urządzenie z dostępem do Internetu.

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021	2022	2023
36	Liczba miast powiatowych niespełniających warunku dostępności do Bydgoszczy i/lub Torunia za pomocą transportu publicznego w ciągu 60 minut ¹⁵	Analiza własna	Rok 2020 – 4 (Brodnica, Rypin, Sępólno Krajeńskie, Radziejów) Tendencja spadkowa W roku 2025 – nie więcej niż 3	T	-	-	4	11 ¹⁶	9 ¹⁷	11¹⁸
37	Liczba miejscowości będących siedzibą gminy, niespełniających warunku dostępności do Bydgoszczy i/lub Torunia za pomocą transportu publicznego w ciągu 90 minut ¹⁹	Analiza własna ²⁰	Rok 2018 – 74 miejscowości Tendencja spadkowa	T	74	-	-	73	73	71
38	Odsetek długości dróg wojewódzkich zaliczonych do kategorii dróg kluczowych dla funkcjonowania województwa znajdujących się w stanie dobrym (A) lub zadowalającym (B)	Analiza własna ²¹	Rok 2018 – 44% Tendencja wzrostowa Od roku 2025 – co najmniej 55% w stanie A i B, w tym co najmniej 30% w stanie A Od roku 2028 – co najmniej 60% w stanie A i B, w tym co najmniej 35% w stanie A	M	44%	-	42%	47%	-	49%
39	Udział towarowej produkcji rolniczej w sumie krajowej (w	GUS BDL	Rok 2018 – 7,7%	T	7,7%	7,2%	7,4%	7,2%	7,7%	8,4%

¹⁵ W dniu roboczym w ciągu doby warunek musi być spełniony przez co najmniej 2 połączenia, przy czym co najmniej 1 umożliwia dojazd przed godziną 8.00.

¹⁶ Są to miasta: Brodnica, Chełmno, Golub-Dobrzyń, Grudziądz, Lipno, Radziejów, Rypin, Sępólno Krajeńskie, Świecie, Tuchola, Żnin.

¹⁷ Są to miasta: Brodnica, Chełmno, Golub-Dobrzyń, Radziejów, Rypin, Sępólno Krajeńskie, Świecie, Tuchola, Żnin.

¹⁸ Są to miasta: Brodnica, Chełmno, Golub-Dobrzyń, Grudziądz, Lipno, Radziejów, Rypin, Sępólno Krajeńskie, Świecie, Tuchola, Żnin.

¹⁹ W dniu roboczym w ciągu doby warunek musi być spełniony przez co najmniej 2 połączenia, przy czym co najmniej 1 umożliwia dojazd przed godziną 8.00.

²⁰ Analiza wykonywana corocznie, począwszy od roku 2021.

²¹ Ze względu na złożony charakter badania, dopuszcza się wykonywanie analizy raz na dwa lata.

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021	2022	2023
	cenach stałych roku poprzedniego)		Utrzymanie wskaźnika na poziomie nie niższym, niż w roku bazowym							
40	Dynamika globalnej produkcji rolniczej ²²	GUS BDL	Okres 2016-2018 – 99,5% Utrzymanie wskaźnika na poziomie powyżej 100% średniej wartości krajowej w każdym z dowolnego okresu 3-letniego	T	99,5%	97,4%	100,3%	99,1%	101,0%	95,4%
41	Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych (ha) ²³	GUS <i>Rocznik Statystyczny Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2019</i>	Rok 2018 – 2726 ha Tendencja wzrostowa	T	2 726 ha	-	-	-	-	-
42	Liczba obiektów małej retencji ogółem	GUS BDL	Rok 2018 – 734 Tendencja wzrostowa	T	734	734	744	748	752	791
43	Odsetek energii elektrycznej wyprodukowanej w województwie ze źródeł odnawialnych	GUS BDL	Rok 2018 – 49% Tendencja wzrostowa Od roku 2025 – co najmniej 60%	T	49%	46%	45%	47%	55%	53%
44	Stosunek ilości energii elektrycznej produkowanej na terenie województwa do ilości energii elektrycznej zużywanej na terenie województwa	GUS BDL	Rok 2018 – 80% Tendencja wzrostowa Od roku 2025 – ponad 100%	T	80%	92%	97%	96%	84%	103%

²² Średnia trzyletnia dla województwa w odniesieniu do średniej trzyletniej krajowej

²³ Od 2019 r. GUS zamiesił sprawozdanie „OS-4 Sprawozdanie o poborze wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz o napełnianiu stawów rybnych” w części dotyczącej nawadniania użytków rolnych i leśnych i w związku z tym od 2019 r. nie publikuje wartości dla wybranego wskaźnika.

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021	2022	2023
45	Udział ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej na obszarach wiejskich	GUS BDL	Rok 2018 – 39,3% Tendencja wzrostowa	P	39,3%	39,9%	40,7%	41,2%	41,5%	42,1%
46	Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie ludności	GUS BDL	Rok 2018 – 73,0% Tendencja wzrostowa	P	73,0%	73,1%	73,8%	73,4%	73,9%	73,7%
47	Średnioroczna liczba dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 (50 µg/m ³ dla stężenia 24-godzinne) przypadająca przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (z wyłączeniem stacji pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach uzdrowiskowych)	Bank Danych Pomiarowych GIOŚ	Rok 2019 – 26 dni Średnia ze wszystkich stacji pomiarowych ²⁴ poza stacjami na terenie miejscowości uzdrowiskowych (Ciechocinek, Inowrocław, Wieniec-Zdrój) Tendencja spadkowa	P	-	26 dni	16 dni ²⁵	33 dni ²⁶	24 dni ²⁷	9 dni ²⁸

²⁴ W roku bazowym do obliczeń włączono wszystkie (poza miejscowościami uzdrowiskowymi) stacje pomiarowe na terenie województwa, na których mierzono poziom stężenia pyłu PM10: Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Mogilno (Kościuszki), Nakło nad Notecią (Skargi), Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Włocławek (Okrzei), Zielonka (Bory Tucholskie).

²⁵ Ze stacji: Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Włocławek (Okrzei), Zielonka (Bory Tucholskie).

²⁶ Ze stacji: Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Nakło nad Notecią (Św. Wawrzyńca), Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie).

²⁷ Ze stacji: Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Nakło nad Notecią (Św. Wawrzyńca), Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie).

²⁸ Ze stacji: Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Nakło nad Notecią (Św. Wawrzyńca), Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie).

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021	2022	2023
48	Średnioroczna liczba dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego pyłu PM ₁₀ (50 µg/m ³ dla stężenia 24-godzinnego) przypadająca przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (wskaźnik dla stacji zlokalizowanych w miejscowościach uzdrowiskowych)	Bank Danych Pomiarowych GIOŚ	Rok 2019 – 11 dni Średnia ze stacji pomiarowych na terenie miejscowości uzdrowiskowych ²⁹ (Ciechocinek, Inowrocław, Wieniec-Zdrój) Utrzymanie wyniku na poziomie nie wyższym, niż w roku bazowym	P	-	11 dni	8 dni ³⁰	23 dni ³¹	13 dni ³²	5 dni ³³
49	Średnioroczny poziom stężenia w powietrzu pyłu PM ₁₀ przypadający przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-	Bank Danych Pomiarowych GIOŚ	Rok 2019 – 24,7 µg/m ³	P	-	24,7 µg/m ³	21,9 µg/m ³ ³⁵	25,0 µg/m ³ ³⁶	22,2 µg/m ³ ³⁷	19,4 µg/m ³ ³⁸

²⁹ W roku bazowym do obliczeń włączono stacje pomiarowe na terenie miejscowości uzdrowiskowych, na których mierzono poziom stężenia pyłu PM₁₀: Ciechocinek (Tężniowa), Inowrocław (Solankowa), Wieniec-Zdrój (Wieniecka).

³⁰ Ze stacji: Ciechocinek (Tężniowa), Inowrocław (Solankowa), Wieniec-Zdrój (Wieniecka).

³¹ Ze stacji: Ciechocinek (Tężniowa), Inowrocław (Solankowa), Wieniec-Zdrój (Wieniecka)

³² Ze stacji: Ciechocinek (Tężniowa), Inowrocław (Solankowa), Wieniec-Zdrój (Wieniecka)

³³ Ze stacji: Ciechocinek (Tężniowa), Inowrocław (Solankowa), Wieniec-Zdrój (Wieniecka)

³⁵ Ze stacji: Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Włocławek (Okrzei), Zielonka (Bory Tucholskie), Ciechocinek (Tężniowa), Inowrocław (Solankowa), Wieniec-Zdrój (Wieniecka).

³⁶ Ze stacji: Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Nakło nad Notecią (Św. Wawrzyńca), Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie), Ciechocinek (Tężniowa), Inowrocław (Solankowa), Wieniec-Zdrój (Wieniecka).

³⁷ Ze stacji: Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Nakło nad Notecią (Św. Wawrzyńca), Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie), Ciechocinek (Tężniowa), Inowrocław (Solankowa), Wieniec-Zdrój (Wieniecka).

³⁸ Ze stacji: Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Nakło nad Notecią (Św. Wawrzyńca), Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie), Ciechocinek (Tężniowa), Inowrocław (Solankowa), Wieniec-Zdrój (Wieniecka)

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021	2022	2023
	pomorskiego (poziom dopuszczalny dla stężenia średniorocznego dla pyłu PM10 wynosi 40 µg/m ³)		Średnia ze wszystkich stacji pomiarowych ³⁴ Tendencja spadkowa							
50	Średnioroczny poziom stężenia w powietrzu pyłu PM2,5 przypadający przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (od 2020r. poziom dopuszczalny dla stężenia średniorocznego dla pyłu PM2,5 wynosi 20 µg/m ³)	Bank Danych Pomiarowych GIOŚ	Rok 2019 – 15,2 µg/m ³ Średnia ze wszystkich stacji pomiarowych ³⁹ Tendencja spadkowa	P	-	15,2 µg/m ³	13,6 µg/m ³ ⁴⁰	15,3 µg/m ³ ⁴¹	14,0 µg/m ³ ⁴²	12,9 µg/m³ ⁴³
51	Wartość PKB na 1 mieszkańca (w złotych)	GUS BDL	Rok 2017 – 41,9 tys. Tendencja wzrostowa	T	45,0 tys. zł	47,4 tys. zł	52,3 tys. zł ⁴⁴	59,1 tys. zł ⁴⁴	68,1 tys. zł	72,7 tys. zł (szacunek wstępny)
52	Udział województwa w krajowym PKB	GUS BDL	Rok 2017 – 4,38% Spowolnienie spadku	T	4,40%	4,30%	4,38%	4,36% ⁴⁴	4,36 %	4,21% (szacunek wstępny)

³⁴ W roku bazowym do obliczeń włączono wszystkie stacje pomiarowe na terenie województwa, na których mierzono poziom stężenia pyłu PM10 (dla stężenia 24-godzinne): Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczyńska, Mogilno (Kościuszki), Nakło nad Notecią (Skargi), Toruń (Dziwulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Włocławek (Okrzei), Zielonka (Bory Tucholskie), Ciechocinek (Tężniowa), Inowrocław (Solankowa), Wieniec-Zdrój (Wieniecka).

³⁹ W roku bazowym do obliczeń włączono wszystkie stacje pomiarowe na terenie województwa, na których mierzono poziom stężenia pyłu PM2,5 (dla stężenia 24-godzinne): Bydgoszcz (Berlinga), Grudziądz (Sienkiewicza), Toruń (Dziwulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie).

⁴⁰ Ze stacji: Bydgoszcz (Berlinga), Chełmno (Łunawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Toruń (Dziwulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie).

⁴¹ Ze stacji: Bydgoszcz (Fieldorfa), Grudziądz (Sienkiewicza), Toruń (Dziwulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie).

⁴² Ze stacji: Bydgoszcz (Fieldorfa), Grudziądz (Sienkiewicza), Toruń (Dziwulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie).

⁴³ Ze stacji: Bydgoszcz (Fieldorfa), Grudziądz (Sienkiewicza), Toruń (Dziwulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie).

⁴⁴ Dane skorygowane przez GUS wg stanu aktualizacji na 02.01.2025 r.

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021	2022	2023
53	Udział wielkości produkcji sprzedanej przemysłu w wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 4,24% Tendencja wzrostowa	T	4,24%	4,13%	4,34%	4,18%	4,14%	3,86%
54	Liczba kuracjuszy leczonych stacjonarnie w szpitalach uzdrowiskowych i sanatoriach uzdrowiskowych	GUS BDL	Rok 2018 – 148,5 tys. Tendencja wzrostowa	T	148,5 tys.	152,7 tys.	77,8 tys.	104,4 tys.	153,2 tys.	169,1 tys.
55	Liczba kuracjuszy leczonych stacjonarnie w szpitalach uzdrowiskowych i sanatoriach uzdrowiskowych – pełnopłatni	GUS BDL	Rok 2018 – 56,1 tys. Tendencja wzrostowa	T	56,1 tys.	61,3 tys.	31,0 tys.	42,3 tys.	61,1 tys.	63,3 tys.
56	Liczba kuracjuszy leczonych stacjonarnie w szpitalach uzdrowiskowych i sanatoriach uzdrowiskowych – cudzoziemcy	GUS BDL	Rok 2018 – 1462 Tendencja wzrostowa	P	1 462	1 160	236	448	489	541
57	Zachorowania na nowotwory złośliwe na 100 tys. ludności	Publikacje GUS: <i>Zdrowie i ochrona zdrowia</i> za lata 2018, 2020, 2021, 2022, 2023	Rok 2016 – 466 ⁴⁵ Spowolnienie wzrostu	T	482	502	427	488	b.d. ⁴⁶	b.d. ⁴⁶
58	Liczba lekarzy pracujących wg podstawowego miejsca pracy na 10 tys. mieszkańców	GUS BDL	Rok 2018 – 25,0 Tendencja wzrostowa	T	25,0	25,4	25,8	29,3	30,0	31,5
59	Liczba pielęgniarek i położnych pracujących wg podstawowego	GUS BDL	Rok 2018 – 58,1 Tendencja wzrostowa	T	58,1	58,5	58,5	61,4	61,4	62,2

⁴⁵ Skorygowano błędnie podaną w SRW datę aktualności danych. Dane dla tego wskaźnika publikowane są z dwuletnim opóźnieniem.

⁴⁶ Dane dla tego wskaźnika publikowane są z dwuletnim opóźnieniem.

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021	2022	2023
	miejsca pracy na 10 tys. mieszkańców									
60	Liczba obsłużonych pasażerów w transporcie lotniczym w ruchu krajowym i międzynarodowym	ULC na podstawie informacji uzyskanych z portów lotniczych	Rok 2018 – 398 tys. Tendencja wzrostowa	T	398 tys.	413 tys.	125 tys.	95 tys.	247 tys.	358 tys.
61	Udział liczby hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych w wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 4,9% Tendencja wzrostowa	T	4,9%	4,7%	4,8%	4,7%	4,9%	5,0%
62	Liczba turystów korzystających z noclegów na 1000 ludności	GUS BDL	Rok 2018 – 638 Tendencja wzrostowa	T	638	655	351	449	681	708
63	Udzielone noclegi turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych na 10 tys. mieszkańców	GUS BDL	Rok 2018 – 1344 Tendencja wzrostowa	T	1344	1475	522	649	1 070	1 188

Źródło: Opracowanie własne

Ocena zmian sytuacji w województwie kujawsko-pomorskim w wyniku realizacji ustaleń *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*

Ocena zmian sytuacji województwa kujawsko-pomorskiego opiera się na analizie wskaźników wybranych na potrzeby monitorowania realizacji ustaleń *Strategii rozwoju województwa* (patrz Tab. 1.). Uwzględnia ona zarówno wskaźniki, na które poprzez swoje działania, wpływ bezpośredni lub pośredni ma Samorząd Województwa (wskaźniki oznaczone literami **M** - wskaźniki, na których realizację Samorząd Województwa ma bezpośredni wpływ i **P** – wskaźniki dotyczące zagadnień, na które Samorząd Województwa może w istotny sposób wpływać np. poprzez działania adresowane do samorządów lokalnych), a także nawiązuje do pozostałych wskaźników (tzw. wskaźniki „tła”, oznaczone literą **T**, na których realizację Samorząd Województwa nie ma wpływu lub wpływ ten jest nieznaczny), które mają za zadanie pokazanie stanu rozwoju regionu na tle kraju w wybranych dziedzinach. Każdorazowo ocena odnosi się do zmian, jakie zaszły w wartościach wskaźników w stosunku do 2020 r. przyjętego jako rok bazowy.

Poniżej znajduje się krótka ocena dla analizowanych wskaźników⁴⁷:

Wskaźniki nr 1, 16 i 17 dotyczące opieki nad dziećmi – Względem roku bazowego nastąpił wzrost wartości udziału dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (**wskaźnik P nr 1**) z 78% dla 2020 r. do 89% dla 2023 r. W województwie odnotowano stały wzrost udziału dzieci w wieku 0-3 lata objętych różnymi formami opieki instytucjonalnej (**wskaźnik tła nr 16**), z 15,3% w 2020 r. do 24,5% w 2023 r., co świadczy o ciągłym zwiększaniu dostępności do tego typu usług w regionie. Jest to pochodna systematycznego wzrostu liczby miejsc w placówkach – w 2023 r. wskaźnik liczby miejsc na 1000 dzieci w wieku do 3 lat (**wskaźnik P nr 17**) osiągnął wartość 100% średniej krajowej (dla porównania w roku bazowym stanowił tylko 88% średniej krajowej). O dużej poprawie sytuacji w wyniku podejmowanych działań w zakresie opieki nad dziećmi świadczy także fakt, że zarówno dla wskaźnika udziału dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (**wskaźnik P nr 1**) jak i wskaźnika dotyczącego liczby miejsc w placówkach (**wskaźnik P nr 17**) już obecnie przekroczono zakładaną w *Strategii* wartość docelową dla 2024 r. (zakładano wartość dla obu wskaźników na poziomie co najmniej 85%).

Wskaźniki nr 2-5 dotyczące wyników egzaminów ósmoklasisty oraz maturalnego (P) – Wyniki z egzaminu ósmoklasisty (**wskaźniki P nr 2 i 3**) w województwie kujawsko-pomorskim w okresie 2020-2023 cały czas utrzymywały się na poziomie niższym niż przeciętnie w kraju. W przypadku języka angielskiego obserwuje się utrzymywanie się od kilku lat stałej wartości, natomiast w przypadku matematyki niewielkie wahania wartości (o 1-2 pkt. proc.), które nie wpływają zasadniczo i trwale na występujący negatywny stan i brak pozytywnych zmian. W przypadku egzaminu maturalnego (**wskaźniki P nr 4 i 5**) w 2023 r. zaobserwować można pewną poprawę wartości wskaźników – dla egzaminu z matematyki do 100% w formule 2015 i 97% w formule 2023, a dla egzaminu z języka angielskiego do 99% w obu formułach. Biorąc jednak pod uwagę fakt, że w poprzednich latach dla egzaminu maturalnego, podobnie jak w przypadku egzaminu ósmoklasisty, widoczne było utrwalanie się trendów negatywnych, w kolejnych latach należy obserwować czy zmiana ta stanowi stałe przełamanie czy jest tylko jednorazowa.

Wskaźniki tła nr 6, 27, 33, 51-53 dotyczące rozwoju gospodarczego – Podobnie jak we wszystkich województwach, w kujawsko-pomorskim następuje systematyczny wzrost wartości PKB na 1 mieszkańca (**wskaźnik tła nr 51**). Jednocześnie udział województwa w krajowym PKB (**wskaźnik tła nr 52**) po okresie względnej stagnacji odnotował spadek w 2023 r. - z poziomu 4,36-4,38% w latach 2020-2022 do 4,21% w 2023 r. (wg szacunków wstępnych). Tendencją odwrotną do zakładanej w *Strategii* cechuje się wartość udziału wielkości produkcji sprzedanej przemysłu w wartości krajowej (**wskaźnik tła nr 53**), która w 2023 r. spadła do poziomu poniżej 4%. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym względem roku bazowego powiększa swój dystans do średniej krajowej (**wskaźnik tła nr 6**) i w 2023 r. wynosił 82,4% wartości dla kraju. Po odnotowanym w latach 2020-2022 wzroście wartości, w 2023 r. stosunek wielkości kapitału zagranicznego na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym do średniej wartości krajowej (**wskaźnik tła nr 27**) również charakteryzował się spadkiem (do poziomu 26,2%). Natomiast wartość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej (**wskaźnik tła nr 33**),

⁴⁷ Nie uwzględniono komentarza dla wskaźników, dla których brak jest danych dla 2023 r. – nr 18, 25, 26, 41 i 57

w województwie kujawsko-pomorskim podobnie jak w większości regionów (w 12 z 16) stale utrzymuje się poniżej średniej dla kraju, a od 2021 r. wykazuje się stagnacją na poziomie 89%.

Wskaźniki nr 7-14 dotyczące rynku pracy – W województwie cały czas utrzymują się pozytywne trendy na regionalnym rynku pracy. Względem roku bazowego obserwuje się spadek wartości udziału zarówno dla liczby bezrobotnych kobiet, jak i bezrobotnych mężczyzn w wartości krajowej (**wskaźniki P nr 10 i 11**), a także spadek wartości dla stopy bezrobocia rejestrowanego (**wskaźnik tła nr 9**). Pozytywne zmiany (spadek wartości) odnotowuje się również w przypadku wskaźników dotyczących grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – osób długotrwale bezrobotnych oraz kobiet powracających na rynek pracy po urodzeniu dziecka (**wskaźniki tła nr 12, 13 i 14**). Potwierdzeniem pozytywnych trendów zachodzących na rynku pracy był także wzrost względem roku bazowego udziału osób pracujących w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (**wskaźnik tła nr 7**). W przeciwieństwie do wyżej opisanych wskaźników dotyczących bezrobocia rejestrowanego jedynym wskaźnikiem, który cechuje się tendencją przeciwną do zakładanej jest stosunek stopy bezrobocia wg BAEL w województwie do średniej wartości krajowej (**wskaźnik tła nr 8**), który względem roku bazowego powiększa swój negatywny dystans do wartości krajowej. Obserwowane obecnie dla tego wskaźnika zmiany wartości oraz trendy różniące się od tych, które notowane są dla bezrobocia rejestrowanego, wynikać mogą z odmiennej metodyki badań służącej zbieraniu danych w ramach Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) oraz stopy bezrobocia rejestrowanego publikowanej przez GUS⁴⁸.

Wskaźnik tła nr 15 dotyczący zasięgu korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej – Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem cechuje zakładana tendencja spadkowa (z 6,0% w 2020 r. do 4,9% w 2023 r.).

Wskaźnik tła nr 19 dotyczący wyników osiągniętych przez kluby sportowe – Względem roku bazowego w regionie odnotowano spadek udziału łącznej liczby punktów zdobytych we wszystkich dyscyplinach sportowych przez kluby sportowe w kategoriach młodzieżowych z regionu w sumie krajowej – z wartości 7,1% w 2020 r. do 6,5% w 2023 r.

Wskaźniki tła nr 20-22 dotyczące liczby studentów i absolwentów szkół wyższych – Liczba studentów na 10 tys. mieszkańców (**wskaźnik tła nr 20**) w województwie utrzymuje się poniżej średniej wartości dla kraju. W 2023 r. wartość tego wskaźnika nadal kształtowała się powyżej wartości dla roku bazowego (w 2020 r. 83,7%), jednak po odnotowanym w 2022 r. wzroście do 86,3% nastąpił spadek wartości wskaźnika do 85,6% w 2023 r. Jednocześnie obserwowany jest spadek odsetka studentów na kierunkach technicznych i przyrodniczych w regionie (**wskaźnik tła nr 21**), co stanowi powielenie trendów zachodzących w większości województw. Natomiast odsetek absolwentów kierunków inżynieryjno-technicznych w ogólnej liczbie absolwentów szkół wyższych (**wskaźnik tła nr 22**) cechuje względna stagnacja na bardzo niskim poziomie (jednym z najniższych w kraju).

Wskaźniki tła nr 23 i 24 związane z działalnością innowacyjną i badawczo-rozwojową – Udział nakładów wewnętrznych na działalność badawczo-rozwojową w nakładach krajowych (**wskaźnik tła nr 23**) w 2023 r. odnotował spadek do 2,31%. Należy dodać, że wartość dla tego wskaźnika w roku bazowym była wyższa na skutek działań prowadzonych podczas pandemii COVID-19. Obecnie dla tego wskaźnika nie odnotowuje się poprawy w stosunku do okresu sprzed pandemii. Jednocześnie po 2020 r. w województwie odnotowano znaczące wzrosty w zakresie udziału osób pracujących w B+R w pracujących ogółem (**wskaźnik tła nr 24**), który znacząco zbliżył się do średniej krajowej, przekraczając 90% tej wartości.

Wskaźniki tła nr 28 i 29 dotyczące sytuacji demograficznej – Po znacznym spadku odnotowanym w 2020 r. zauważalne jest stopniowe wyhamowanie negatywnych trendów w zakresie zmian liczby ludności (**wskaźnik tła nr 28**), co stanowi również powielenie trendu ogólnokrajowego. Natomiast w przypadku wskaźnika

⁴⁸ Dane w ramach BAEL zbierane są poprzez ankietowanie ogólnopolskiej próby gospodarstw domowych (zgodnie z metodyką Międzynarodowej Organizacji Pracy). Ponadto do obliczenia tych dwóch wskaźników dotyczących poziomu bezrobocia wykorzystuje się różne grupy ludnościowe – dla BAEL liczbę osób bezrobotnych w wieku 15-74 lata i aktywnych zawodowo w wieku 15-89 lat (będących sumą pracujących i bezrobotnych), dla stopy rejestrowanej liczbę zarejestrowanych bezrobotnych i cywilnej ludności aktywnej zawodowo (osoby pracujące w jednostkach sektora publicznego bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego oraz osoby bezrobotne).

dotyczącego migracji (**wskaźnik tła nr 29**) po notowanym wcześniej względem roku bazowego spadku, w 2023 r. nastąpił znaczny wzrost wartości tego wskaźnika do 183%. Trzeba zwrócić uwagę, że w kwestii zmian demograficznych należy wstrzymać się z oceną występujących trendów do momentu, kiedy dostępne będą dane za dłuższy okres monitorowania, ze względu na fakt, że właściwa ocena procesów demograficznych może zostać przeprowadzona dopiero przy obserwacjach wieloletnich.

Wskaźniki nr 30-32 dotyczące dostępności usług dla seniorów – Dane w zakresie wskaźników dotyczących dostępności zajęć z zakresu aktywizacji i włączenia dla seniorów (**wskaźnik nr 30 P**) oraz możliwości zapewniania instytucjonalnej opieki dziennej dla seniorów (**wskaźnik nr 31 P**) pochodzą z badania własnego, które ze względu na złożoność procesu wykonywane jest co dwa lata, natomiast pierwszym rokiem, dla którego badanie zostało przeprowadzone, był rok 2022. Należy zaznaczyć, że w przypadku wskaźnika nr 30 dotyczącego aktywizacji i włączenia seniorów już w roku 2022 przekroczono wartość spodziewaną – w *Strategii* zakładano, że w 2022 r. liczba gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, w których w co najmniej 2 miejscowościach prowadzone będą regularne zajęcia z zakresu aktywizacji i włączenia społecznego seniorów, lub w których zajęcia prowadzone będą w 1 miejscowości z zapewnieniem dowozu z co najmniej 1 innej miejscowości z terenu danej gminy, będzie wynosić 50 (na 127 gmin), natomiast według badania ankietowego liczba ta wyniosła 63 gminy, co było wynikiem realizacji licznych projektów ukierunkowanych na aktywizację osób starszych. Samorząd Województwa bardzo dużą wagę przykładą do wsparcia osób w wieku senioralnym poprzez różnego rodzaju działania związane z rozwojem usług skierowanych dla seniorów m.in. w zakresie różnych form opieki. W ostatnich latach rozwija program teleopieki domowej, oparty na mobilnych urządzeniach, które monitorują funkcje życiowe i pozwalają w razie potrzeby przywołać pomoc, tzw. bransoletkach życia - liczba seniorów objętych wsparciem w ramach programu teleopieki domowej (**wskaźnik nr 32 M**) notuje stały wzrost – w 2023 r. było to już 3,2 tys. osób.

Wskaźniki tła nr 34 i 35 związane z cyfryzacją – Wartość odsetka przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia poprzez sieci komputerowe (**wskaźnik tła nr 34**) utrzymuje się na poziomie poniżej wartości notowanej w roku bazowym. W roku 2023 r. wskaźnik ten, po spadku do wartości 14,5% w 2022 r. (z 18,0% w 2020 r.), uległ niewielkiej poprawie do 15,6%. Dla wartości wskaźnika odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w urządzenie z dostępem do Internetu (**wskaźnik tła nr 35**), po notowanym stałym wzroście wartości, w 2023 r. nastąpił spadek do 86,4% (przy czym należy zaznaczyć, że wartość tego wskaźnika utrzymuje się powyżej wartości osiągniętej w roku bazowym).

Wskaźniki tła nr 36 i 37 dotyczące dostępności ośrodków w transporcie publicznym – Liczba miast powiatowych niespełniających warunku dostępności do Bydgoszczy i/lub Torunia za pomocą transportu publicznego w ciągu 60 minut (**wskaźnik tła nr 36**) po odnotowanym w 2022 r. spadku wartości (z 11 do 9) ponownie wzrosła do 11 w 2023 r. Natomiast liczba miejscowości będących siedzibami gmin, niespełniających warunku dostępności do Bydgoszczy i/lub Torunia za pomocą transportu publicznego w ciągu 90 minut (**wskaźnik tła nr 37**), po utrzymywaniu się na stałym poziomie 73 miejscowości w latach 2021-2022, spadła do 71 miejscowości w 2023 r. Zmiany w zakresie tych wskaźników mogą wynikać z różnych względów – np. cyklicznych zmian rozkładowych, które mogą powodować zmiany tras i wydłużenie czasu przejazdu (w związku z czym może on przekraczać 60 lub 90 minut) lub zaprzestania prowadzenia obsługi danej trasy przez przewoźnika (powodując brak połączenia z Bydgoszczą lub Toruniem). Dodatkowo czas przejazdu pomiędzy miejscowościami a jedną ze stolic województwa, uzależniony jest także od długości tras, po których prowadzone są prace przewozowe (nawiązujące do aktualnego w danym roku zapotrzebowania) i od warunków panujących na sieci infrastruktury drogowej i kolejowej w badanym roku sprawozdawczym (m.in. warunki związane z prowadzonymi pracami modernizacyjnymi, remontowymi przekładającymi się na wydłużenie czasu przejazdu). Ponadto, w przypadku przewozów kolejowych, rozkład pociągów jest konsekwencją przydziału dostępu do tras przez PKP PLK i nie jest zależny tylko od organizatora. Stąd mogą być widoczne różnice w spełnianiu warunku dostępności przez poszczególne miejscowości w następujących po sobie latach. Należy również pamiętać, że do bardzo dużych zmian w funkcjonowaniu komunikacji publicznej doszło w czasie pandemii COVID-19, w związku z czym praktycznie z dnia na dzień wyłączonych zostało bardzo dużo połączeń (z których część wypadła z rozkładu na stałe) - co uwidacznia się w obserwowanym znacznym wzroście wartości wskaźnika nr 36 po 2020 r.

Wskaźnik nr 38 dotyczący stanu dróg wojewódzkich (M) – W stosunku do roku bazowego odnotowano wzrost wartości odsetka długości dróg wojewódzkich zaliczonych do kategorii dróg kluczowych dla funkcjonowania województwa znajdujących się w stanie dobrym (A) lub zadowalającym (B) – w 2023 r. wynosił on 49%.

Wskaźniki tła nr 39 i 40 dotyczące produkcji rolniczej – Udział w towarowej produkcji rolnej w sumie krajowej (**wskaźnik tła nr 39**) dla województwa kujawsko-pomorskiego w 2023 r. odnotował znaczący wzrost do 8,4%. W roku bazowym wynosił 7,4% i w badanym okresie tylko w 2021 r. wartość tego wskaźnika była niższa od tej wartości (w *Strategii* zakładano utrzymanie wskaźnika na poziomie nie niższym niż w roku bazowym). Natomiast w przypadku dynamiki globalnej produkcji rolnej (**wskaźnik tła nr 40**) 2023 r. jest drugim w badanym okresie, kiedy jego wartość spadła poniżej 100% średniej wartości krajowej (przyjęty w *Strategii* trend mówił o utrzymaniu wartości powyżej 100%).

Wskaźnik tła nr 42 dotyczący liczby obiektów małej retencji – W województwie co roku przybywa obiektów małej retencji, które są istotne w kontekście przeciwdziałaniu suszy, zwłaszcza na obszarach wiejskich. W stosunku do roku bazowego w regionie powstało 47 tego typu obiektów i w 2023 r. łącznie było ich 791.

Wskaźniki tła nr 43 i 44 dotyczące produkcji i zużycia energii elektrycznej – W regionie udział produkcji energii elektrycznej wyprodukowanej ze źródeł odnawialnych (**wskaźnik tła nr 43**) w ostatnich dwóch latach monitorowania utrzymywał się na poziomie ponad 50%, przy jednoczesnym znaczącym wzroście udziału ilości energii elektrycznej wyprodukowanej w województwie w stosunku do energii zużywanej na jego obszarze (**wskaźnik tła nr 44**) – w 2023 r. wynosił on 103% i tym samym osiągnął zakładaną w *Strategii* od 2025 r. wartość docelową (zakładano wartość ponad 100%).

Wskaźniki nr 45 i 46 odnoszące się do udziałów ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków (P) – W przypadku udziału ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej na obszarach wiejskich (**wskaźnik nr 45 P**) widoczny jest systematyczny wzrost wartości wskaźnika względem roku bazowego – w 2023 r. jego wartość wynosiła 42,1% (w 2020 r. było to 40,7%). Natomiast wskaźnik udziału ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków (**wskaźnik nr 46 P**) cechują niewielkie rokroczne wahania wartości, co może wskazywać na względną stagnację.

Wskaźniki nr 47-50 dotyczące poziomu zanieczyszczenia powietrza (P) – W zakresie wszystkich 4 monitorowanych wskaźników wartości odnotowane w 2023 r. były znacząco niższe od wartości notowanych w całym dotychczasowym okresie monitorowania. Biorąc pod uwagę występującą zmienność wartości dla analizowanych wskaźników w badanym okresie, a także wpływ w latach 2020-2021, jaki mogła mieć na odczyty pandemia COVID-19 na skutek wprowadzonych ograniczeń przemieszczania się oraz zmian sposobu przemieszczania się (zwiększenie ruchu w transporcie indywidualnym), należy obserwować, czy odnotowane w 2023 r. wartości wskaźników mogą świadczyć o przełamaniu negatywnego trendu i trwałej poprawie sytuacji w kolejnych latach.

Wskaźniki nr 54-56 dotyczące kuracjuszy leczonych w uzdrowiskach – Po bardzo dużym spadku liczby kuracjuszy leczonych stacjonarnie w szpitalach uzdrowiskowych i sanatoriach uzdrowiskowych na obszarze województwa w 2020 r. (co było skutkiem ograniczeń wprowadzonych po wybuchu pandemii COVID-19), w 2023 r. w stosunku do roku bazowego nastąpił znaczny wzrost wartości wskaźników, zarówno ogółu kuracjuszy (**wskaźnik tła nr 54**), jak i liczby kuracjuszy pełnopłatnych (**wskaźnik tła nr 55**) - w 2023 r. wartości tych wskaźników przekroczyły poziom notowany przed pandemią (w 2019 r.), co świadczy o umocnieniu się pozytywnego trendu wzrostowego. W przypadku wskaźnika dotyczącego kuracjuszy cudzoziemców (**wskaźnik nr 56 P**), jego wartość wzrosła względem roku bazowego jednak nie osiągnęła wartości sprzed pandemii – w 2023 r. była cały czas ponad 2-krotnie niższa niż w 2019 r. Podobna tendencja utrzymuje się w prawie całym kraju – lepsza sytuacja występowała tylko w dwóch województwach: małopolskim, gdzie w 2023 r. wartość wskaźnika przekroczyła poziom sprzed pandemii i zachodniopomorskim, gdzie liczba kuracjuszy cudzoziemców w 2023 r. zbliżyła się do wartości notowanych w 2019 r.

Wskaźniki tła nr 58 i 59 dotyczące kadry medycznej – zarówno w przypadku liczby lekarzy (**wskaźnik tła nr 58**), jak i liczby pielęgniarek i położnych (**wskaźnik tła nr 59**) wg podstawowego miejsca pracy na 10 tys.

Mieszkańców, odnotowano wzrost wartości wskaźników względem roku bazowego, zgodnie z tendencją zakładaną w *Strategii*.

Wskaźnik tła nr 60 obejmujący liczbę obsłużonych pasażerów w transporcie lotniczym w ruchu krajowym i międzynarodowym – W stosunku do roku bazowego w 2023 r. nastąpił prawie 3-krotny wzrost liczby obsłużonych pasażerów w województwie. Należy jednak pamiętać, że w 2020 r. odnotowano znaczny spadek liczby pasażerów w związku z wybuchem pandemii COVID-19 i wprowadzonych ograniczeń w przemieszczaniu się, które spowodowały zmniejszenie liczby podróży. O ile w 2023 r. nastąpił znaczny wzrost tego wskaźnika względem roku bazowego, to cały czas jego wartość jest niższa niż przed wybuchem pandemii (o około 13% względem 2019 r.).

Wskaźniki tła nr 61-63 dotyczące ruchu turystycznego – Szczególnie dotkniętą przez skutki ograniczeń, jakie zostały wprowadzone podczas pandemii COVID-19, była branża turystyczna. Widoczne to jest w przypadku bardzo niskich wartości wskaźników liczby turystów korzystających z noclegów oraz udzielonych noclegów turystom zagranicznym, które w latach 2020-2021 notowały bardzo duży spadek wartości i dopiero w 2022 r. znacznie wzrosły. Wartość wskaźnika liczby turystów korzystających z noclegów na 1 tys. ludności (**wskaźnik tła nr 62**) osiągnęła w 2023 r. wartość wyższą niż w 2019 r. (przed wybuchem pandemii) i tym samym utrwaliła pozytywną tendencję wzrostową, która wyhamowała w 2020 r. Natomiast wskaźnik udzielonych noclegów turystom zagranicznym na 10 tys. mieszkańców (**wskaźnik tła nr 63**), mimo widocznej tendencji wzrostowej, nie wrócił jeszcze w 2023 r. do poziomu, na którym kształtował się przed pandemią (w 2023 r. był cały czas niższy względem roku 2019 r. o około 20%), należy jednak zwrócić uwagę, że dla większości województw wartość tego wskaźnika nie powróciła do poziomu sprzed 2020 r. Jeśli chodzi o wskaźnik udziału liczby hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych w wartości krajowej (**wskaźnik tła nr 61**), to w 2023 r. odnotowano niewielki wzrost jego wartości do poziomu 5,0%.

Część 2 Informacja o skutkach realizacji postanowień *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+* w zakresie oddziaływania na środowisko

Część 2 Raportu została przygotowana w celu gromadzenia informacji o efektach realizacji postanowień Strategii w zakresie oddziaływania na środowisko – w ramach wskaźników określonych w Podsumowaniu do Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, wynikającym z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W rozdziale 6: Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu ww. Podsumowania przedstawiono wskaźniki o charakterze prośrodowiskowym, których monitoring pozwoli na ocenę skutków realizacji Strategii. Podsumowanie ujmuje te wskaźniki w dwóch grupach: zawarte w Strategii oraz proponowane do uzupełnienia w ramach przeprowadzonej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Do pierwszej z nich należą:

- powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych (ha);
- liczba obiektów małej retencji ogółem;
- odsetek energii elektrycznej produkowanej w województwie ze źródeł odnawialnych;
- stosunek ilości energii elektrycznej produkowanej na terenie województwa do ilości energii elektrycznej zużywanej na terenie województwa;
- udział ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej na obszarach wiejskich;
- udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie ludności;
- średnioroczna liczba dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀ (50 µg/m³ dla stężenia 24-godzinnego) przypadająca przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (z wyłączeniem stacji pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach uzdrowiskowych);
- średnioroczna liczba dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀ (50 µg/m³ dla stężenia 24-godzinnego) przypadająca przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (wskaźnik dla stacji zlokalizowanych w miejscowościach uzdrowiskowych);
- średnioroczny poziom stężenia w powietrzu pyłu PM₁₀ przypadający przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (poziom dopuszczalny dla stężenia średniorocznego dla pyłu PM₁₀ wynosi 40 µg/m³);
- średnioroczny poziom stężenia w powietrzu pyłu PM_{2,5} przypadający przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (od 2020 r. poziom dopuszczalny dla stężenia średniorocznego dla pyłu PM_{2,5} wynosi 20 µg/m³).

Zaproponowano ich uzupełnienie o:

- udział powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych (%);
- powierzchnia użytków rolnych klas bonitacyjnych I-III przeznaczonych na cele nierolnicze (ha);
- powierzchnia gruntów leśnych wyłączonych z użytkowania leśnego (ha);
- roczne zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca (m³);
- liczba przydomowych oczyszczalni ścieków;
- emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych – emisja zanieczyszczeń pyłowych (t/r) – wskaźnik t/a;

- emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych – emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem (t/r) – wskaźnik tła;
- emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych – zanieczyszczenia gazowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych – wskaźnik tła;
- odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów (%);
- masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca (kg).

W tabeli poniżej przedstawiono dane, uwzględniając rok 2023, dla ww. wskaźników.

Przedstawione w tabeli dane statystyczne pochodzą z:

- Głównego Urzędu Statystycznego: roczniki statystyczne, Bank Danych Lokalnych,
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska: Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy.

Tab. 2 Wskaźniki prośrodowiskowe dla monitoringu realizacji ustaleń SRW 2030+					
Lp	wskaźnik	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
1	powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych (ha) ⁴⁹	2726 ha (2018 rok)	b.d.	b.d.	b.d.
2	liczba obiektów małej retencji ogółem	744 szt.	748 szt.	752 szt.	791 szt.
3	odsetek energii elektrycznej produkowanej w województwie ze źródeł odnawialnych	45%	47%	55%	53%
4	stosunek ilości energii elektrycznej produkowanej na terenie województwa do ilości energii elektrycznej zużywanej na terenie województwa	97%	96%	84%	103%
5	udział ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej na obszarach wiejskich	40,7%	41,2%	41,5%	42,1%
6	udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie ludności	73,8%	73,4%	73,9%	73,7%
7	średnioroczna liczba dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 (50 µg/m ³ dla stężenia 24-godzinnego) przypadająca przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (z wyłączeniem stacji pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach uzdrowiskowych)	16 dni ⁵⁰	33 dni ⁵¹	24 dni ⁵¹	9 dni ⁵¹
8	średnioroczna liczba dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 (50µg/m ³ dla stężenia 24-godzinnego) przypadająca przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (wskaźnik dla stacji zlokalizowanych w miejscowościach uzdrowiskowych) ⁵²	8 dni	23 dni	13 dni	5 dni

⁴⁹ Od 2019 r. GUS zawiesił sprawozdanie „OS-4 Sprawozdanie o poborze wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz o napełnianiu stawów rybnych” w części dotyczącej nawadniania użytków rolnych i leśnych i w związku z tym od 2019 r. nie publikuje wartości dla wybranego wskaźnika.

⁵⁰ Ze stacji: Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Włocławek (Okrzei), Zielonka (Bory Tucholskie).

⁵¹ Ze stacji: Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Nakło nad Notecią (Św. Wawrzyńca), Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie).

⁵² Ze stacji: Ciechocinek (Tężniowa), Inowrocław (Solankowa), Wieniec-Zdrój (Wieniecka).

9	średnioroczny poziom stężenia w powietrzu pyłu PM10 przypadający przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (poziom dopuszczalny dla stężenia średniorocznego dla pyłu PM10 wynosi 40 µg/m ³)	21,9 µg/m ³ ⁵³	25,0 µg/m ³ ⁵⁴	22,2 µg/m ³ ⁵⁴	19,4 µg/m ³ ⁵⁴
10	średnioroczny poziom stężenia w powietrzu pyłu PM2,5 przypadający przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (od 2020r. poziom dopuszczalny dla stężenia średniorocznego dla pyłu PM2,5 wynosi 20 µg/m ³)	13,6 µg/m ³ ⁵⁵	15,3 µg/m ³ ⁵⁶	14,0 µg/m ³ ⁵⁶	12,9 µg/m ³ ⁵⁶
11	udział powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych (%) ⁵⁷	32,3%	32,3%	32,2%	32,2%
12	powierzchnia użytków rolnych klas bonitacyjnych I-III przeznaczonych na cele nierolnicze (ha)	59 ha	100 ha	69 ha	45 ha
13	powierzchnia gruntów leśnych wyłączonych z użytkowania leśnego (ha)	19 ha	19,3 ha	19 ha	11 ha
14	roczne zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca (m ³)	35,3 m ³	35,7 m ³	36,2 m ³	36,6 m ³
15	liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	34 050 szt.	35 956 szt.	37 721 szt.	44 572 szt.
16	emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych – emisja zanieczyszczeń pyłowych (t/r) – wskaźnik tła	1782 t/r	1858 t/r	1835 t/r	1635 t/r
17	emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych – emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem (t/r) – wskaźnik tła	9 924 503 t/r	9 975 146 t/r	9 507 842 t/r	9 131 747 t/r
18	emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych – zanieczyszczenia gazowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych – wskaźnik tła	60,6%	69,2%	58,4%	60,0%
19	odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów (%)	35,8%	37,2%	36,2%	37,4%
20	masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca (kg)	345 kg	362 kg	357 kg	357 kg
Źródło: opracowanie własne na podstawie dostępnych danych statystycznych					

⁵³ Ze stacji: Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Włocławek (Okrzei), Zielonka (Bory Tucholskie), Ciechocinek (Tężniowa), Inowrocław (Solankowa), Wieniec-Zdrój (Wieniecka).

⁵⁴ Ze stacji: Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Nakło nad Notecią (Św. Wawrzyńca), Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie), Ciechocinek (Tężniowa), Inowrocław (Solankowa), Wieniec-Zdrój (Wieniecka).

⁵⁵ Ze stacji: Bydgoszcz (Berlinga), Chełmno (Łunawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie).

⁵⁶ Ze stacji: Bydgoszcz (Fieldorfa), Grudziądz (Sienkiewicza), Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie).

⁵⁷ Uwzględniono powierzchnie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu

Komentarz do wskaźników monitorowania skutków realizacji postanowień *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+* w zakresie oddziaływania na środowisko

Analiza stanu środowiska województwa kujawsko-pomorskiego w kontekście realizacji ustaleń SRW 2030+ ma za zadanie wskazać trendy zmian wskaźników, a tym samym pozwolić ocenić, czy zakładane do realizacji i podejmowane działania są zbieżne z kierunkami rozwoju województwa i odpowiadają na istniejące problemy środowiskowe.

System przyrodniczy województwa kujawsko-pomorskiego w 2023 roku nie uległ istotnym zmianom. Udział powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych, uwzględniający powierzchnie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu pozostał na tym samym poziomie.

Z uwagi na znaczenie rolnictwa dla rozwoju województwa, zwłaszcza w kontekście narażenia upraw na susze i niedobory wody, dla monitoringu problemu istotne byłyby informacje dotyczące powierzchni nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych. Niestety ww. dane po raz ostatni zostały podane przez GUS za rok 2018. Obecnie brak wartości dla tego wskaźnika. Niemniej jednak zwracając uwagę na problemy niedoboru wody i coraz częściej występującego zagrożenia suszą pozytywnie kształtuje się zatrzymywanie wody w obiektach małej retencji. Od 2020 r. notuje się tendencję wzrostową dla tego wskaźnika, ale skokowy wzrost dotyczy ostatniego roku – przybyło wówczas aż 39 obiektów małej retencji (od 2020 r. – 47).

W roku 2023 mniej powierzchni użytków rolnych dobrych klas bonitacyjnych i gruntów leśnych przeznaczono na cele nierolnicze i nieleśne. W przypadku gruntów leśnych z użytkowania leśnego wyłączono o około 8 ha mniej niż w latach poprzednich. W roku 2023 było to 11 ha, na wcześniej monitorowane lata przypadało po ok. 19 ha. Również w roku 2023 mniejsza była powierzchnia użytków rolnych klas bonitacyjnych I-III przeznaczanych na cele nierolnicze. Na cele nierolnicze przekazano 45 ha i była to najniższa wartość w okresie, dla którego prowadzony jest monitoring. Zdecydowanie największą skalą wyłączeń charakteryzował się rok 2021 – na cele nierolnicze przekazano wówczas 100 ha użytków rolnych dobrych klas bonitacyjnych.

Pozytywnym zjawiskiem są niższe emisje zanieczyszczeń do powietrza. Ujęte w tabeli emisje zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych są niższe w stosunku do roku 2020, który uznawany był za wyjątkowy z uwagi na pandemię COVID-19 i spowolnienie gospodarcze. Część podmiotów zawieszała wówczas, bądź ograniczała swoją działalność z uwagi na panujące obostrzenia i uwarunkowania gospodarcze, co przekładało się na wskaźniki emisyjności. Rok 2023 pokazuje jednak, że ilość emitowanych zanieczyszczeń gazowych i pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych może być redukowana. Z pewnością służą temu zmiany technologiczne oraz wynikające z polityk klimatycznych UE wymagania w zakresie dążenia do gospodarki cyrkularnej i zeroemisyjności. Niemniej jednak ocena stałości trendu będzie możliwa dopiero w kolejnych latach.

Ocena jakości powietrza ma charakter bardziej złożony. Duży wpływ na liczbę dni ze średniorocznymi przekroczeniami dopuszczalnych wartości pyłów zawieszonych PM₁₀ i PM_{2,5} w powietrzu mają czynniki meteorologiczne. Korzystne wskaźniki sytuacji w roku bazowym 2020 były wynikiem zarówno czasu pandemii COVID-19 jak i warunków meteorologicznych. Pomimo tego analizowany rok 2023 okazał się jeszcze korzystniejszy. Zarejestrowano jedynie 9 dni z przekroczeniami dopuszczalnego poziomu pyłu PM₁₀ (5 dni na stacjach zlokalizowanych w miejscowościach uzdrowiskowych). Wartości te są prawie o połowę niższe niż w roku 2020. Z pewnością wynika to z warunków meteorologicznych (brak długotrwałych fal mrozu, średnie temperatury dla miesięcy zimowych wyższe niż średnie z wielolecia), zarazem wymianie podlegają również najbardziej emisyjne źródła ogrzewania, a jednocześnie nie powstają nowe.

Ponadto zwraca się uwagę, że województwo kujawsko-pomorskie jest jednym z regionów wiodących w produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Odsetek energii elektrycznej produkowanej ze źródeł odnawialnych w województwie przekracza 50% rocznie. Dodatkowo w roku 2023 w województwie po raz pierwszy w monitorowanym okresie produkcja energii przewyższyła jej zużycie (wskaźnik osiągnął wartość 103%).

Systematycznie, ale powoli rośnie roczne zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Jednocześnie poprawie ulega gospodarka kanalizacyjna, zwłaszcza na obszarach

wiejskich. Obserwuje się również wyraźną tendencję wzrostową w odniesieniu do liczby przydomowych oczyszczalni ścieków (w roku 2022 odnotowano wzrost o ponad 10% w stosunku do roku 2020, ale już w roku 2023 – wzrost o ponad 30%). Między rokiem 2022 a 2023 przybyło prawie 7 tysięcy nowych przydomowych oczyszczalni ścieków, tj. 65% wszystkich przydomowych oczyszczalni wybudowanych w latach 2020-2023.

Masa wytwarzanych odpadów komunalnych na jednego mieszkańca województwa jest względnie stała, podobnie jak udział odpadów zbieranych selektywnie.

Istnieje potrzeba dalszego monitoringu wskaźników, które mogą wpływać na stan środowiska województwa kujawsko-pomorskiego. Przytaczane dane nie wskazują, żeby dotychczas identyfikowane w regionie problemy środowiskowe mogły się nasilać. Wręcz przeciwnie – w wielu przypadkach obserwuje się korzystne tendencje, których wpływ na środowisko w dalszej perspektywie może okazać się pozytywny.

Jednocześnie zwraca się uwagę, że na stan środowiska regionu wpływ ma więcej czynników niż tylko działania Samorządu Województwa. W związku z tym w oparciu o ww. wskaźniki w ujęciu wieloletnim można będzie zaobserwować tendencje zmian stanu środowiska w kontekście wszystkich procesów zachodzących na jego obszarze.

Niemniej jednak można stwierdzić, że w świetle przeanalizowanych prośrodowiskowych wskaźników pożądane jest dalsze wdrażanie ustaleń SRW 2030+ i kontynuacja monitoringu stanu środowiska w celu obserwacji trendów oraz podejmowania stosownych działań w sytuacji ich negatywnych zmian.